

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2018. gada 4. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Robežas, patvērums un imigrācija – Regula (ES) Nr. 604/2013 – 3. pants – Dalībvalsts, kas ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā kādā no dalībvalstīm iesniegta starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, noteikšana – Starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšana, nepieņemot tiešu lēmumu par tās dalībvalsts noteikšanu, kas ir atbildīga par izskatīšanu – Direktīva 2011/95/ES – 9. un 10. pants – Ar reliģiju pamatoti vajāšanas iemesli – Pierādījumi – Irānas tiesību akti par apostāzi – Direktīva 2013/32/ES – 46. panta 3. punkts – Efektīva tiesību aizsardzība

Lieta C-56/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijas pilsētas Administratīvā tiesa, Bulgārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 23. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 3. februārī, tiesvedībā

Bahtiyar Fathi

pret

Predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents), tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], K. Toadere [*C. Toader*], A. Prehala [*A. Prechal*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāts: P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *E. Tóth*, pārstāvji,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *S. Brandon*, pārstāvis, kam palīdz *M. Gray*, *barrister*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande* un *I. Zalaguin*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2018. gada 25. jūlija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.) 4. panta 2. punktu un 5. punkta b) apakšpunktu, 9. panta 1. un 2. punktu un 10. panta 1. un 2. punktu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180, 31. lpp.; turpmāk tekstā – “Dublinas III regula”), 3. panta 1. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.) 46. panta 3. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Bahtiyar Fathi* un *președintele na Darzhavna agentsia za bezhantsite* (Valsts bēgļu aģentūras direktors, turpmāk tekstā – “DAB”) par to, ka pēdējais minētais noraidīja *B. Fathi* iesniegto starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

Ženēvas konvencija

- 3 Konvencija par bēgļa statusu, kas parakstīta 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954)), stājās spēkā 1954. gada 22. aprīlī un tika papildināta un grozīta ar 1967. gada 31. janvārī Ņujorkā noslēgto Protokolu par bēgļa statusu, kas stājās spēkā 1967. gada 4. oktobrī (turpmāk tekstā – “Ženēvas konvencija”).
- 4 Saskaņā ar Ženēvas konvencijas 1. panta A daļas 2. punkta pirmo daļu vārds “bēglis” attiecas uz jebkuru personu, kas “sakarā ar labi pamatotām bailēm no vajāšanas pēc rases, reliģijas, tautības, piederības īpašai sociālai grupai pazīmēm vai politiskās pārliecības dēļ atrodas ārpus savas pilsonības valsts un nespēj vai sakarā ar šādām bailēm nevēlas izmantot šīs valsts aizsardzību; vai personu, kam nav pilsonības un kas, atrodoties ārpus savas iepriekšējās mītnes zemes, šādu notikumu rezultātā nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas tajā atgriezties”.

ECPAK

- 5 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 15. pantā “Atkāpes ārkārtas stāvokļa laikā” ir paredzēts:

“1. Kara vai cita ārkārtas stāvokļa gadījumā, kas apdraud nācijas dzīvi, jebkura Augstā Līgumslēdzēja Puse var veikt pasākumus, kas atkāpjas no Konvencijas ietvaros uzņemtajām saistībām, tiktāl, cik to nenovēršami prasa situācijas ārkārtas raksturs, ar nosacījumu, ka šie pasākumi nav pretrunā ar citām starptautisko tiesību noteiktajām saistībām.

2. Iepriekšminētā norma nepieļauj atkāpes no Konvencijas 2. panta [“Tiesības uz dzīvību”], izņemot nāves gadījumus tiesiskas karadarbības rezultātā, un no 3. [panta] [“Spīdzināšanas aizliegums”], 4. [panta] (1. daļas) [“Verdzības un piespiedu darba aizliegums”] un 7. panta [“Sodišanas nepieļaujāmība bez likuma”].

[..]”

Savienības tiesības

Direktīva 2011/95

6 Ar Direktīvu 2011/95 no 2013. gada 21. decembra tika atcelta Padomes Direktīva 2004/83/EK (2004. gada 29. aprīlis) par minimālajiem standartiem un statusu, lai trešo valstu pilsoņus vai bezvalstniekus atzītu par bēgļiem vai personām, kam kādā citā veidā vajadzīga starptautiska aizsardzība, un par sniegtās aizsardzības apjomu (OV 2004, L 304, 12. lpp.).

7 Direktīvas 2011/95 16. apsvērumā ir noteikts:

“Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. [..]”

8 Saskaņā ar šīs direktīvas 2. pantu:

“Šajā direktīvā:

[..]

h) “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu un kas nepārprotami nepieprasa cita veida aizsardzību, kura ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas un par kuru var iesniegt atsevišķu pieteikumu;

[..].”

9 Minētās direktīvas 4. pantā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis var uzskatīt par pieteikuma iesniedzēja pienākumu pēc iespējas ātrāk iesniegt visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Dalībvalsts pienākums ir, sadarbojoties ar pieteikuma iesniedzēju, novērtēt attiecīgās pieteikuma sastāvdaļas.

2. Šā panta 1. punktā minētās sastāvdaļas ir pieteikuma iesniedzēja paziņojumi un visa dokumentācija, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja vecumu, izcelsmi, tostarp attiecīgo radnieku datiem, personu, valstspiederību(-ām) un iepriekšējās dzīvesvietas valsti(-īm) un vietu(-ām), iepriekšējiem patvēruma pieteikumiem, ceļojumu maršrutiem, ceļošanas dokumentiem un imesliem, kādēļ tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.

3. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma novērtējums jāveic individuāli par katru pieteikuma iesniedzēju un, to darot, jāņem vērā:

a) visi būtiskie fakti, kas attiecas uz izcelsmes valsti laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu; tostarp izcelsmes valsts normatīvie akti un veids, kādā tie tiek piemēroti;

- b) attiecīgie paziņojumi un dokumentācija, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, tostarp informācija par to, vai pieteikuma iesniedzējs bijis vai var tikt pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam;
- c) pieteikuma iesniedzēja individuālais stāvoklis un personīgie apstākļi, tostarp tādi faktori kā izcelsme, dzimums un vecums, lai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem, novērtētu, vai darbības, ar kādām pieteikuma iesniedzējam bija jāsaskaras vai ar kādām tam var nākties saskarties, būtu uzskatāmas par vajāšanu vai būtisku kaitējumu;

[..]

4. Fakts, ka pieteikuma iesniedzējs jau bijis pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam vai tiešiem šādas vajāšanas vai šāda kaitējuma draudiem, ir nopietna norāde uz pieteikuma iesniedzēja pamatotajām bailēm no vajāšanas vai uz reālu risku ciest būtisku kaitējumu, ja vien nav dibinātu iemeslu uzskatīt, ka šāda vajāšana vai būtisks kaitējums netiks atkārtoti.

5. Ja dalībvalstis piemēro principu, saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pamatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un ja pieteikuma iesniedzēja paziņojumos norādīti aspekti nav pamatoti ar dokumentāriem vai citādiem pierādījumiem, šiem aspektiem nav nepieciešams apstiprinājums, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) pieteikuma iesniedzējs pielicis patiesas pūles, lai pamatotu savu pieteikumu;
- b) visas attiecīgās sastāvdaļas, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā, ir iesniegtas un ir sniegts pietiekams pamatojums attiecībā uz jebkādu citu attiecīgu sastāvdaļu neesamību;
- c) pieteikuma iesniedzēja paziņojumi tiek uzskatīti par saskaņotiem un ticamiem un nav pretrunā ar specifisku un vispārēju informāciju, kas pieejama par pieteikuma iesniedzēja lietu;
- d) pieteikuma iesniedzējs iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu pie pirmās iespējas, ja vien pieteikuma iesniedzējs nevar apliecināt, ka viņam bijuši pamatoti iemesli, kāpēc tas nav izdarīts; un
- e) konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties.”

10 Šīs pašas direktīvas 9. panta 1. un 2. punktā ir paredzēts:

“1. Lai darbība tiktu uzskatīta par vajāšanas darbību Ženēvas konvencijas 1. panta A punkta [daļas] nozīmē, tai jābūt:

- a) pietiekami smagai tās rakstura vai biežuma dēļ, lai tā veidotu cilvēka pamattiesību smagu pārkāpumu, jo īpaši tādu tiesību, no kuru aizsardzības nevar atkāpties saskaņā ar [ECPAK] 15. panta 2. punktu;
- b) vairāku pasākumu, tostarp cilvēktiesību pārkāpumu, akumulācijai, kas ir pietiekami smagi, lai ietekmētu individuālu līdzīgā veidā, kā minēts a) apakšpunktā.

2. Vajāšanas darbības, kas minētas 1. punktā, *inter alia* var notikt kā:

[..]

- b) tiesiski, administratīvi, policijas un/vai tiesu iestāžu pasākumi, kas paši par sevi ir diskriminējoši vai kas tiek īstenoti diskriminējošā veidā;
- c) apsūdzība vai sods, kas ir nesamērīgs vai diskriminējošs;

[..].”

11 Saskaņā ar Direktīvas 2011/95 10. pantu:

“1. Novērtējot vajāšanas iemeslus, dalībvalstis ņem vērā šo:

[..]

b) reliģijas jēdziens jo īpaši ietver teisma, neteisma un ateisma uzskatu esamību, piedalīšanos vai nepiedalīšanos oficiālos privātos vai publiskos dievkalpojumos vienatnē vai kopā ar citiem, citas reliģiskas darbības vai uzskatu izteikšanu vai arī personīgu vai grupas uzvedību, kuras pamatā ir vai kuru izraisa jebkāda reliģiska ticība;

[..]

2. Novērtējot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamatotas bailes no vajāšanas, nav būtiski, vai pieteikuma iesniedzējam faktiski piemīt rases, reliģijas, valstspiederības, sociālās vai politiskās pazīmes, kas izraisa vajāšanu, ja vajāšanas dalībnieks attiecinā uz pieteikuma iesniedzēju šādas pazīmes.”

Direktīva 2013/32

12 Direktīvas 2013/32 12., 53. un 54. apsvērumā ir noteikts:

“(12) Šīs direktīvas galvenais mērķis ir precīzāk izstrādāt standartus dalībvalstu procedūrām starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai, lai izveidotu kopēju patvēruma procedūru Savienībā.

[..]

(53) Šī direktīva neattiecas uz procedūrām starp dalībvalstīm, ko reglamentē [Dublinas III] regula.

(54) Šī direktīva būtu jāpiemēro pieteikuma iesniedzējiem, uz kuriem attiecas [Dublinas III] regula, papildus minētās regulas noteikumiem un neskarot tos.”

13 Saskaņā ar šīs direktīvas 2. pantu:

“Šajā direktīvā:

[..]

b) “starptautiskās aizsardzības pieteikums” jeb “pieteikums” ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, lai saņemtu bēgļa statusu vai alternatīvās aizsardzības statusu un kas nepārprotami nepieprasa cita veida aizsardzību, kura ir ārpus Direktīvas [2011/95] darbības jomas, un par kuru var iesniegt atsevišķu pieteikumu;

[..].”

14 Minētās direktīvas 31. panta 8. punkts ir formulēts šādi:

“Dalībvalstis var paredzēt, ka izvērtēšanas procedūra saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas II nodaļā, tiek paātrināta un/vai veikta pie robežas vai tranzīta zonās saskaņā ar 43. pantu, ja:

[..]

e) pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis nepārprotami nekonsekventu un pretrunīgu, nepārprotami nepatiesu vai acīmredzami neticamu informāciju, kas ir pretrunā pietiekami pārbaudītai izcelsmes valsts informācijai, tādējādi padarot viņa prasību nepārlicinošu saistībā ar to, vai viņš ir kvalificējams kā alternatīvās aizsardzības saņēmējs saskaņā ar Direktīvu [2011/95]; [..]

[..].”

15 Šīs pašas direktīvas 32. panta 2. punktā ir paredzēts:

“Nepamatotu pieteikumu gadījumos, uz kuriem attiecas jebkurš no apstākļiem, kas minēti 31. panta 8. punktā, dalībvalstis var arī uzskatīt pieteikumu par acīmredzami nepamatotu, ja tas ir noteikts kā tāds valsts tiesību aktos.”

16 Direktīvas 2013/32 46. panta 1. un 3. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā saistībā ar:

- a) pieņemto lēmumu par to starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tostarp lēmumu:
  - i) uzskatīt pieteikumu par nepamatotu attiecībā uz bēgļa un/vai alternatīvās aizsardzības statusu;
  - ii) uzskatīt pieteikumu par nepieņemamu saskaņā ar 33. panta 2. punktu;
  - iii) kas pieņemts pie dalībvalsts robežas vai tranzīta zonās, kā izklāstīts 43. panta 1. punktā;
  - iv) neveikt izvērtēšanu saskaņā ar 39. pantu;
- b) atteikumu atsākt pieteikuma izvērtēšanu pēc tās pārtraukšanas saskaņā ar 27. un 28. pantu;
- c) lēmumu atņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar 45. pantu.

[..]

3. Lai izpildītu 1. punkta prasības, dalībvalstis nodrošina, ka ar efektīvu tiesisko aizsardzību ir nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu [2011/95], vismaz attiecībā uz pārsūdzības procedūrām pirmās instances tiesā.”

Dublinas III regula

17 Dublinas III regulas 4., 5. un 19. apsvērumā ir noteikts:

“(4) [Eiropadomes] Tamperes [īpašās 1999. gada 15. un 16. oktobra] sanāksmes secinājumos arī ir noteikts, ka [kopējā Eiropas patvēruma sistēmā] isā laikā būtu jāiekļauj skaidra un praktiski realizējama metode, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu.

(5) Šādai metodei vajadzētu balstīties uz objektīviem un taisnīgiem kritērijiem gan attiecībā uz dalībvalstīm, gan konkrētajām personām. Tai jo īpaši būtu jāparedz iespēja ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu starptautiskās aizsardzības noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi.

[..]

(19) Lai nodrošinātu attiecīgo personu tiesību efektīvu aizsardzību, būtu jānosaka juridiskās garantijas un tiesības uz efektīviem aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz lēmumiem par pārsūtīšanu uz atbildīgo dalībvalsti, jo īpaši saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu. Lai

nodrošinātu starptautisko tiesību ievērošanu, efektīvi aizsardzības līdzekļi pret šādiem lēmumiem būtu jāattiecinā gan uz šīs regulas piemērošanas, gan juridiskās un faktiskās situācijas pārbaudi dalībvalstī, uz kuru pārsūta pieteikuma iesniedzēju.”

18 Šīs regulas 1. pantā ir noteikts:

“Šajā regulā ir paredzēti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm [..].”

19 Minētās regulas 2. pants ir formulēts šādi:

“Šajā regulā:

[..]

b) “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir starptautiskās aizsardzības pieteikums, kā noteikts Direktīvas [2011/95] 2. panta h) punktā;

[..]

d) “starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšana” ir jebkura pārbaude, lēmums vai nolēmums, ko attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikumu izdara vai pieņem kompetentās iestādes saskaņā ar Direktīvu [2013/32] un Direktīvu [2011/95], izņemot saskaņā ar šo regulu un paredzētās procedūras atbildīgās dalībvalsts noteikšanai;

[..].”

20 Šīs pašas regulas 3. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis izskata jebkuru starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko kādai no šīm valstīm tās teritorijā, tostarp pie robežas vai tranzīta zonās, iesniedz trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks. Pieteikumu izskata viena dalībvalsts, kas saskaņā ar III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo.”

21 Dublīnas III regulas 4. un 5. pantā attiecīgi ir paredzētas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja tiesības uz informāciju, kā arī noteikumi par sarunas norisi ar minēto pieteikuma iesniedzēju.

22 Šīs regulas 17. panta 1. punkta pirmā un otrā daļa ir formulētas šādi:

“Atkāpjoties no 3. panta 1. punkta, katra dalībvalsts var nolemt izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko tai iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, pat ja saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem kritērijiem šāda izskatīšana nav attiecīgās dalībvalsts pienākums.

Dalībvalsts, kas nolemj saskaņā ar šo punktu izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kļūst par atbildīgo dalībvalsti un uzņemas ar minēto atbildību saistītos pienākumus. [..].”

23 Saskaņā ar minētās regulas 20. panta 1. punktu:

“Process, kurā nosaka atbildīgo dalībvalsti, sākas, tiklīdz kādā no dalībvalstīm pirmo reizi tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.”

- 24 Dublinas III regulas 27. pantā ir paredzēti tiesību aizsardzības līdzekļi, kādi ir pieejami starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam, piemērojot šo regulu.

Bulgārijas tiesības

- 25 Bulgārijā starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu reglamentē *Zakon za ubezhishteto i bezhantsite* (Likums par patvērumu un bēgļiem), redakcijā, kas ir publicēta 2016. gada 27. decembra DV Nr. 103 (turpmāk tekstā – “ZUB”).

- 26 ZUB 6. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ar šo likumu piešķirtās pilnvaras īsteno Valsts bēgļu aģentūras ierēdņi. Viņi konstatē visus faktus un apstākļus, kas ir atbilstoši starptautiskās aizsardzības piešķiršanas procedūrai, un palīdz ārvalstniekiem, kuri ir šādas aizsardzības pieteikumu iesniedzēji.”

- 27 ZUB 8. un 9. pants attiecas uz bēgļa statusu Bulgārijā, kā arī uz humanitāro statusu.

- 28 ZUB 67.bis panta 2. punktā ir paredzēts:

“Šajā sadaļā paredzētā procedūra tiek uzsākta:

1. ar tās iestādes lēmumu, kurā notiek sarunas, ja ir pieejama informācija, kas pierāda, ka par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu atbildīga ir cita Eiropas Savienības dalībvalsts;
2. pēc pieteikuma saņemšanas no Iekšlietu ministrijas un Valsts “Nacionālās drošības” aģentūras saistībā ar ārvalstnieka nelikumīgu uzturēšanos Bulgārijas Republikas teritorijā;
3. pēc ārvalstnieka pieprasījuma par uzņemšanu vai viņa uzņemšanas.”

- 29 ZUB 68. pants ir formulēts šādi:

“Parastā procedūra tiek uzsākta:

- (1) ar ārvalstnieka reģistrāciju pēc tam, kad viņš ir iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu;

[..]

- (2) Ja Bulgārijas Republika ir izraudzīta par atbildīgo vai ir uzņēmusi ārvalstnieku [..], šajā sadaļā paredzētā procedūra tiek uzsākta, ārvalstnieku reģistrējot Valsts bēgļu aģentūrā pēc viņa pārsūtīšanas.

[..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 30 *B. Fathi* ir kurdu izcelsmes Irānas valstspiederīgais, kas 2016. gada 1. martā *DAB* iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kurš ir pamatots ar vajāšanu, ko attiecībā pret viņu esot īstenojušas Irānas iestādes ar reliģiju saistītu iemeslu dēļ un it īpaši tādēļ, ka laikposmā no 2008. gada beigām līdz 2009. gada sākumam viņš ir pārgājis kristīgajā ticībā.

- 31 Sarunās ar Bulgārijas iestādēm *B. Fathi* norādīja, ka viņam bija nelikumīga satelītantena, ar kuru viņš uztvēra aizliegtu kristiešu televīzijas kanālu *Nejat TV*, un ka vienreiz viņš, izmantojot tālrūni, piedalījās kādā televīzijas raidījuma tiešraidē. Lai pierādītu šo apstākli, *B. Fathi* minētajās iestādēs iesniedza *Nejat TV* 2012. gada 29. novembra vēstuli. *B. Fathi* atsaucās arī uz to, ka viņam ir Bībele valodā, ko viņš saprot, un paziņoja, ka sapulču laikā viņš bija sazinājies ar citiem kristiešiem, kaut arī nebija reliģiskas kopienas loceklis.
- 32 2009. gada septembrī viņš divas dienas esot atradies Irānas slepeno dienestu aizturējumā un esot ticis nopratināts par viņa dalību iepriekš minētajā televīzijas raidījumā. Aizturēšanas laikā viņš esot bijis spiests atzīt, ka ir pārgājis kristīgajā ticībā.
- 33 Ar 2016. gada 20. jūnija lēmumu *DAB* kā nepamatotu noraidīja *B. Fathi* starptautiskās aizsardzības pieteikumu, uzskatīdams, ka *B. Fathi* stāstījumā ir būtiskas pretrunas un ka nav pierādīta ne vajāšanas vai vajāšanas draudu nākotnē esamība, ne nāvēssoda draudu esamība. Ņemot vērā visa ieinteresētās personas stāstījuma neticamo raksturu, *DAB* arī uzskatīja, ka 2012. gada 29. novembra dokuments, ko *B. Fathi* bija iesniedzis, lai pierādītu savu pāriešanu kristīgajā ticībā, ir nepatiess.
- 34 *B. Fathi* lūdza iesniedzējtiesu *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijas pilsētas Administratīvā tiesa, Bulgārija) atcelt šo lēmumu. Viņš apgalvo, ka *DAB* ir kļūdaini novērtējis iepriekšējā punktā paredzēto dokumentu, kas apliecinot viņa pāriešanu kristīgajā ticībā. Viņš arī uzskata, ka minētā iestāde nav pietiekami ņēmusi vērā informāciju, saskaņā ar kuru “islāma likums par apostāzi” (likums par atteikšanos no ticības) paredz nāvēssodu par šādu pāriešanu [citā ticībā] kā par prozelitismu, “naidīgumu pret Dievu” un “apvainojumu pravietim”. Iesniedzējtiesa precizē, ka *B. Fathi* ir kurdu izcelsmes, bet viņa problēmas Irānā, viņaprāt, izraisīja viņa attiecības ar kristiešiem un viņa pāriešana kristīgajā ticībā.
- 35 Runājot par kristiešu situāciju Irānā, iesniedzējtiesa norāda, ka ir ziņots, ka Irānas valdība ar nāvi ir sodījusi vismaz 20 personas, kas bija apsūdzētas “naidīgumā pret Dievu”, kuru vidū ir zināms skaits kurdu sunītu. Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) 2015. gada 15. aprīļa ziņojumu personām, kas nesen ir pārgājušas kristīgajā ticībā, Irānā ir piespriesti viena gada brīvības atņemšanas sodi un divu gadu aizliegums pamest valsts teritoriju.
- 36 *B. Fathi* apgalvo, ka viņš ir jāatzīst par bēgli, pamatojoties uz viņa reliģisko piederību, un ka, runājot par pierādījumiem par attiecīgajiem faktiem, ir jāpiemēro princips, saskaņā ar kuru šaubas ir interpretējamas par labu pieteikuma iesniedzējam.
- 37 Šādos apstākļos *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijas pilsētas Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai no [Dublinas III] regulas 3. panta 1. punkta, interpretējot to saistībā ar šīs regulas 12. apsvērumu un 17. pantu, izriet, ka šī tiesību norma neliedz dalībvalstij pieņemt lēmumu, ko veido tai iesniegta starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšana minētās regulas 2. panta d) punkta izpratnē, bet nepārprotami nav lemts par šīs dalībvalsts atbildību saskaņā ar minētajā regulā noteiktajiem kritērijiem, ja konkrētajā lietā nav norāžu uz atkāpes piemērošanu saskaņā ar regulas 17. pantu?
- 2) Vai no [Dublinas III] regulas 3. panta 1. punkta otrā teikuma, interpretējot to saistībā ar Direktīvas 2013/32 54. apsvērumu, izriet, ka pamatlietas apstākļos par starptautiskās aizsardzības pieteikumu šīs regulas 2. panta b) punkta izpratnē, ja netiek piemērota atkāpe saskaņā ar minētās regulas 17. panta 1. punktu, ir jāpieņem lēmums, ar kuru dalībvalsts apņemas izskatīt šo pieteikumu saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem kritērijiem un kurš tiek pamatots ar [Dublinas III regulas] normu piemērojamību pieteikuma iesniedzējam?

- 3) Vai Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka prasības tiesvedībā par lēmumu, ar kuru ir atteikta starptautiskā aizsardzība, tiesai saskaņā ar minētās direktīvas 54. apsvērumu ir jānovērtē, vai [Dublinas III] regulas normas ir piemērojamas pieteikuma iesniedzējam, ja dalībvalsts nav nepārprotami lēmusi par savu atbildību par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem kritērijiem? Vai, pamatojoties uz Direktīvas 2013/32 54. apsvērumu, ir jāpieņem, ka tad, ja nav norāžu uz [Dublinas III] regulas 17. panta piemērošanu un starptautiskās aizsardzības pieteikumu ir izskatījusi dalībvalsts, kurā tas ir ticis iesniegts, pamatojoties uz Direktīvu 2011/95, attiecīgās personas tiesiskajai situācijai šī regula ir piemērojama arī tad, ja minētā dalībvalsts nav nepārprotami lēmusi par savu atbildību saskaņā ar minētajā regulā noteiktajiem kritērijiem?
- 4) Vai no Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta izriet, ka pamatlietas apstākļos pastāv tāds vajāšanas iemesls kā “religija”, ja pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis paziņojumus un dokumentus par visiem elementiem, ko ietver reliģijas jēdziens šīs normas izpratnē un kam ir būtiska nozīme, novērtējot attiecīgās personas piederību konkrētai reliģijai?
- 5) Vai no Direktīvas 2011/95 10. panta 2. punkta izriet, ka pastāv vajāšanas iemesli, kas ir pamatoti ar reliģiju minētās direktīvas 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, ja pieteikuma iesniedzējs pamatlietas apstākļos apgalvo, ka viņš tiek vajāts savas reliģiskās piederības dēļ, taču viņš nav iesniedzis paziņojumus un pierādījumus par apstākļiem, kuri raksturo personas piederību konkrētai reliģijai un vajātājam dotu pamatu pieņemt, ka attiecīgā persona pieder šai reliģijai – tostarp par apstākļiem, kuri ir saistīti ar reliģisku darbību veikšanu vai neveikšanu vai reliģisku uzskatu izteikšanu –, vai arī par personīgu vai grupas uzvedību, kuras pamatā ir vai kuru rada jebkāda reliģiska pārliecība?
- 6) Vai no Direktīvas 2011/95 9. panta 1. un 2. punkta, interpretējot tos saistībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 18. un 10. pantu un “reliģijas” jēdzienu šīs direktīvas 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, izriet, ka pamatlietas apstākļos:
- “reliģijas” jēdziens Savienības tiesību izpratnē neietver darbības, kas saskaņā ar dalībvalstu tiesībām tiek uzskatītas par noziedzīgām? Vai šādas darbības, kas pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstī tiek uzskatītas par noziedzīgām, ir vajāšanas darbības?
  - saistībā ar prozelītisma aizliegumu un reliģijai pretēju darbību aizliegumu, ar kuriem ir pamatotas likumu un noteikumu normas pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstī, ir pieļaujami ierobežojumi, kuri ir noteikti, lai aizsargātu citu personu tiesības un brīvības, kā arī sabiedrisko kārtību šajā valstī? Vai minētie aizliegumi ir šādas vajāšanas darbības minēto direktīvas normu izpratnē, ja to pārkāpuma gadījumā var piespriest nāvessodu, pat ja likumi nav nepārprotami vērsti pret konkrētu reliģiju?
- 7) Vai no Direktīvas 2011/95 4. panta 2. punkta, interpretējot to saistībā ar minētās normas 5. punkta b) apakšpunktu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 10. pantu un Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktu, izriet, ka pamatlietas apstākļos faktus un apstākļus drīkst novērtēt tikai, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja iesniegtos paziņojumus un dokumentus, tomēr ir atļauts pieprasīt pierādījumus par trūkstošajiem elementiem, ko ietver “reliģijas” jēdziens minētās direktīvas 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, ja:
- šīs informācijas nesaņemšanas gadījumā starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidāms kā nepamatots Direktīvas 2013/32 32. panta izpratnē saistībā ar tās 31. panta 8. punkta e) apakšpunktu un
  - valsts tiesībās ir paredzēts, ka atbildīgajai iestādei ir jānosaka visi starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanai būtiskie apstākļi un atteikuma lēmuma apstrīdēšanas gadījumā tiesai ir jānorāda, ka attiecīgā persona nav piedāvājusi un iesniegusi nekādus pierādījumus?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un otro jautājumu

- 38 Vispirms ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa sava lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumā norāda, ka tajā iesniegtā prasība ir vērsta pret lēmumu, ar kuru *DAB* pēc būtības noraidīja *B. Fathi* starptautiskās aizsardzības pieteikumu.
- 39 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa uzsver, ka pēc šī lūguma iesniegšanas tas tika reģistrēts un *B. Fathi* personīgi tika uzklauts divas reizes. Tā piebilst, ka no formālā viedokļa tika pieņemts tikai lēmums, ar kuru pēc būtības tika lemts par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un ka netika pieņemts neviens tiešs lēmums, pamatojoties uz Dublinas III regulas 3. panta 1. punktu, ar kuru būtu noteikts, ka minēto pieteikumu Bulgārijas Republika izskatīja kā valsts, kura atbilstoši šīs regulas III nodaļā paredzētajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo valsti. Tādējādi tā vēlas noskaidrot, vai Dublinas III regula ir piemērojama visiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas ir iesniegti kādas dalībvalsts teritorijā, vai tikai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju pārsūtīšanas procedūrām.
- 40 Minētā tiesa šajā ziņā norāda, ka *B. Fathi* starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas dienā spēkā bija *ZUB 67.bis* pants, saskaņā ar kuru procedūra tās dalībvalsts noteikšanai, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, tiek uzsākta ar tās iestādes lēmumu, kurā notiek sarunas, “ja ir informācija, kas pierāda, ka atbildība par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir citai Eiropas Savienības dalībvalstij”.
- 41 Tā kā nebija informācijas, kas pierādītu, ka par *B. Fathi* starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga cita dalībvalsts, *DAB* saskaņā ar *ZUB 68.* panta 1. punktu uzsāka “parasto procedūru”, lai par šo pieteikumu lemtu pēc būtības. Šajā ziņā iesniedzējtiesa nenorāda ne to, ka *B. Fathi* netika informēts par minētās procedūras uzsākšanu, ne to, ka viņš būtu cēlis kādus iebildumus šajā ziņā.
- 42 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka ar pirmo un otro jautājumu, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā Dublinas III regulas 3. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalsts iestādes pēc būtības izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumu šīs regulas 2. panta d) punkta nozīmē, ja šīs iestādes nav pieņēmušas tiešu lēmumu, ar kuru, pamatojoties uz minētajā regulā paredzētiem kritērijiem, tiek konstatēts, ka atbildība izskatīt pieteikumu bija šai dalībvalstij.
- 43 Vispirms ir jānorāda, ka saskaņā ar šīs regulas 1. pantu tā paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm. Minētās regulas 2. panta b) punktā tās piemērošanas nolūkā “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir definēts kā starptautiskās aizsardzības pieteikums Direktīvas 2011/95 2. panta h) punkta izpratnē. Saskaņā ar šo pēdējo minēto tiesību normu šādu pieteikumu saprot kā “pieprasījumu, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu”.
- 44 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka trešās valsts valstspiederīgā *B. Fathi* pieteikums, ko *DAB* noraidīja, ir vērsts uz to, lai iegūtu bēgļa statusu vai humanitāro statusu, kurš atbilst alternatīvās aizsardzības statusam, kas ir paredzēti attiecīgi *ZUB 8.* un *9.* pantā. No tā izriet, kā ģenerāladvokāts to ir norādījis arī secinājumā 14. punktā, ka *B. Fathi* pieteikums kā pieteikums, ko Bulgārijā ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais, ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā saskaņā ar tās 1. pantu.

- 45 Saskaņā ar Dublinas III regulas 3. panta 1. punktu principā viena dalībvalsts, kas atbilstoši šīs regulas III nodaļā noteiktajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo dalībvalsti, izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kuru kādā no dalībvalstīm ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks. Minētās regulas IV nodaļā precīzi ir minētas situācijas, kad dalībvalsti var uzskatīt par atbildīgu par šāda pieteikuma izskatīšanu, atkāpjoties no šiem kritērijiem.
- 46 Turklāt dalībvalstij, kurā ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums, ir jāievēro šīs pašas regulas VI nodaļā paredzētās procedūras, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par šī pieteikuma izskatīšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 16. februāris, C. K. u.c., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 58. punkts).
- 47 Dublinas III regulas VI nodaļā ietvertajos noteikumos, proti, tās 20. panta 1. punktā ir noteikts, ka šajā regulā paredzētais process, kurā nosaka atbildīgo dalībvalsti, sākas, “tiklīdz kādā no dalībvalstīm pirmo reizi tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums”.
- 48 Tādējādi Dublinas III regulā ietvertos mehānismus šajā procedūrā nepieciešamo elementu apkopošanai ir paredzēts piemērot tūlīt pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas. Turklāt šīs regulas 4. panta 1. punktā ir skaidri noteikts, ka pēc šī pieteikuma iesniegšanas tā iesniedzējs tostarp ir jāinformē par atbildīgās dalībvalsts noteikšanas kritērijiem, personiskas sarunas organizēšanu un iespēju sniegt informāciju kompetentajām iestādēm (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:587, 86. un 87. punkts).
- 49 Šajā gadījumā, kā ģenerālvokāts to ir norādījis secinājumā 20. punktā, no iesniedzējtiesas lēmuma nekādā ziņā neizriet, ka Bulgārijas iestādes, konstatējušas, ka atbildība par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu nav citai dalībvalstij atbilstoši *ZUB 67.bis* pantam, nav pierādījušas savu kompetenci, pamatojoties uz Dublinas III regulā paredzētajiem kritērijiem. Šaubas, ko iesniedzējtiesa šajā ziņā pauda savā lēmumā, ir saistītas tikai ar to, ka kompetentā Bulgārijas iestāde nebija pieņēmusi nekādu tiešu lēmumu pēc atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procesa.
- 50 Runājot par jautājumu, vai tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkotie minētais process ir jāpabeidz, pieņemot tiešu lēmumu, ar kuru, pamatojoties uz minētajā regulā paredzētajiem kritērijiem, ir pierādīta minētās dalībvalsts atbildība veikt šādu pieteikuma izskatīšanu, uz to ir jāatbild, ņemot vērā ne tikai Dublinas III regulas 3. panta 1. punkta tekstu, bet arī tā kontekstu un tā tiesiskā regulējuma vispārējo struktūru, kurā minētā tiesību norma ietilpst, kā arī tā mērķus (spriedums, 2018. gada 5. jūlijs, X, C-213/17, EU:C:2018:538, 26. punkts).
- 51 Pirmkārt, runājot par Dublinas III regulas 3. panta 1. punkta formulējumu, ir jākonstatē, ka minētajā tiesību normā skaidri nav paredzēts ne dalībvalsts, kuras teritorijā ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums, pienākums pieņemt tiešu lēmumu, ar kuru ir noteikta tās atbildība atbilstoši minētajā regulā paredzētajiem kritērijiem, ne forma, kādā ir jāpieņem šāds lēmums.
- 52 Otrkārt, runājot par kontekstu, kādā iekļaujas šī tiesību norma, vispirms ir jānorāda, ka Dublinas III regulas 3. panta 1. punkts ietilpst tās II nodaļā, kas attiecas uz vispārējiem principiem un garantijām šīs regulas piemērošanai. Viena no minētajām garantijām, kas dalībvalstīm, kuras nosaka atbildīgo dalībvalsti, ir jāievēro, ir minētās regulas 4. pantā paredzētās pieteikuma iesniedzēja tiesības uz informāciju. Šīs tiesības tikt informētam attiecas ne tikai uz atbildīgās dalībvalsts noteikšanas kritērijiem, uz šo kritēriju hierarhiju dažādos procedūras posmos un uz šīs procedūras ilgumu, bet arī uz to, ka vienā dalībvalstī iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums var izraisīt to, ka šī dalībvalsts kļūst atbildīga saskaņā ar šo pašu regulu, pat ja šāda atbildība nav pamatota ar šiem kritērijiem.
- 53 Vēl Dublinas III regulas 17. panta “Diskrecionārās klauzulas” 1. punktā konkrēti ir paredzēts, ka, atkāpjoties no tās 3. panta 1. punkta, ikviena dalībvalsts var nolemt izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko tai ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais, pat ja saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem

kritērijiem šī izskatīšana tai nav jāveic, un tādējādi šāda dalībvalsts kļūst par atbildīgo dalībvalsti un uzņemas ar minēto atbildību saistītos pienākumus. Tiesa šajā ziņā ir norādījusi, ka šīs iespējas mērķis ir ļaut katrai dalībvalstij suverēni, atkarībā no politiskiem, humāniem vai praktiskiem apsvērumiem, nolemt piekrist izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, pat ja tā par to nav atbildīga saskaņā ar minētajiem kritērijiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, *Halaf*, C-528/11, EU:C:2013:342, 37. punkts).

- 54 Visbeidzot, Dublinas III regulas VI nodaļas IV iedaļā “Procesuālās garantijas” ir paredzēts, ka gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums par pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšanu, šāds lēmums tiek paziņots pēdējam minētajam, iekļaujot tajā arī informāciju par pieejamajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Šajā regulā savukārt, ievērojot tās 4. un 5. pantā paredzētās garantijas, nav šādu specifisku procesuālu garantiju, ja – kā tas ir pamatlietā – dalībvalsts, kas nosaka atbildīgo dalībvalsti, secina, ka pieteikuma iesniedzējs nav jāpārsūta uz citu dalībvalsti, ņemot vērā, ka nav informācijas, kura pierādītu, ka atbildība par šī pieteikuma izskatīšanu ir citai dalībvalstij un ka dalībvalsts, kas veic minēto noteikšanu, pamatojoties uz minētajā regulā noteiktajiem kritērijiem, ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu.
- 55 Treškārt, viens no Dublinas III regulas mērķiem ir ieviest organizatoriskus noteikumus, kas reglamentē dalībvalstu attiecības, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti un, kā tas izriet no tās 4. un 5. apsvēruma, ļautu ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu efektīvu piekļuvi starptautiskās aizsardzības piešķiršanas procedūrām un nekavētu sasniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 16. februāris, C. K. u.c., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 57. punkts).
- 56 Ņemot vērā šos tekstuālos, kontekstuālos un teleoloģiskos elementus, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā Dublinas III regulas 3. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas pieļauj, ka dalībvalsts iestādes pēc būtības izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumu šīs regulas 2. panta d) punkta izpratnē, ja nav pieņemts tiešs šo iestāžu lēmums, ar ko, pamatojoties uz minētajā regulā paredzētajiem kritērijiem, ir noteikts, ka atbildība par šādas izskatīšanas veikšanu bija šai dalībvalstij.

Par trešo jautājumu

- 57 Vispirms ir jāatzīmē, ka iesniedzējtiesa norāda, ka tā ir saņēmusi prasību, ko *B. Fathi* ir iesniedzis par *DAB* lēmumu, ar kuru pēc būtības tika noraidīts viņa starptautiskās aizsardzības pieteikums, un ka tās kompetencē ir veikt Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā paredzēto izskatīšanu. Tā piebilst, ka saskaņā ar valsts tiesībām tai ir pienākums novērtēt, vai ir ievērota minētā lēmuma pieņemšanas procedūra.
- 58 Iesniedzējtiesa šajā kontekstā norāda, ka no Direktīvas 2013/32 54. apsvēruma izriet, ka tā būtu jāpieņem pieteikuma iesniedzējiem, uz kuriem attiecas Dublinas III regula, “papildus minētās regulas noteikumiem un neskarot tos”.
- 59 Tādējādi tā vēlas noskaidrot, vai kā pirmās instances tiesa, kurā ir iesniegta prasība par lēmumu atteikties piešķirt starptautisko aizsardzību, tai pēc savas ierosmes ir jāpārbauda, vai ir ievēroti kritēriji un mehānismi, kuri Dublinas III regulā ir paredzēti, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu.
- 60 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punkts ir interpretējams tādējādi, ka saistībā ar prasību, ko starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs ir cēlis par lēmumu, kurā viņa starptautiskās aizsardzības pieteikums ir uzskatīts par nepamatotu, dalībvalsts kompetentajai tiesai ir

pienākums pēc savas ierosmes pārbaudīt, vai ir pareizi piemēroti kritēriji un mehānismi, kas Dublinas III regulā ir paredzēti, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par minētā pieteikuma izskatīšanu.

- 61 Kā tas izriet no Direktīvas 2013/32 46. panta 1. punkta a) apakšpunkta, kas aplūkots kopā ar tās 2. panta b) punktu, dalībvalstis nodrošina, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā it īpaši pret lēmumu, kurā par nepamatotu ir uzskatīts aizsardzības pieteikums, ko tām ir iesniedzis šis pieteikuma iesniedzējs un ko var saprast kā tādu, kura mērķis ir iegūt bēgļa statusu vai alternatīvās aizsardzības statusu.
- 62 Šīs pašas direktīvas 46. panta 3. punktā ir precizēts tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību apjoms, kāds starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem ir jānodrošina saistībā ar lēmumiem, kas attiecas uz viņu pieteikumiem. Tādējādi tajā ir noteikts, ka, lai izpildītu šī panta 1. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka ar efektīvu tiesisko aizsardzību ir nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu 2011/95, vismaz attiecībā uz pārsūdzības procedūrām pirmās instances tiesā.
- 63 Tiesa šajā ziņā saistībā ar frāzi “nodrošina, ka ar efektīvu tiesisko aizsardzību ir nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude”, ir uzsvērusi, ka, lai tā nezaudētu savu parasto nozīmi, tā ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktu ir pienākums pielāgot savas valsts tiesības tā, lai attiecīgo prasību izskatīšanas gaitā tiesa pārbaudītu visus faktiskos un tiesību elementus, kas tai ļauj veikt attiecīgās lietas aktualizētu vērtējumu (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 110. punkts).
- 64 Šajā ziņā frāze “*ex nunc*” izceļ tiesas pienākumu veikt vērtējumu, kurā vajadzības gadījumā tiek ņemti vērā jaunie elementi, kas atklājušies pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas. Savukārt Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā ietvertais apzīmējums “pilnīga” apstiprina, ka tiesai ir pienākums pārbaudīt elementus, ko par noteikšanu atbildīgā iestāde ir ņēmusi vērā vai būtu varējusi ņemt vērā (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 111. un 113. punkts).
- 65 Kā to ir norādījusi arī Tiesa, Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā paredzētais pienākums ir interpretējams visas šajā direktīvā reglamentētās starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūras kontekstā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 42. punkts), jo tiesību aizsardzības līdzekļi, kuri ir īpaši paredzēti Dublinas III regulas piemērošanas ietvaros, ir ietverti tās 27. pantā, kas izriet arī no šīs pašas regulas 19. apsvēruma.
- 66 Taču, kā izriet no Direktīvas 2013/32 12. apsvēruma, šīs direktīvas galvenais mērķis ir precīzāk izstrādāt standartus dalībvalstu procedūrām starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai.
- 67 Protams, Direktīvas 2013/32 54. apsvērumā ir noteikts, ka tā būtu jāpiemēro pieteikuma iesniedzējiem, uz kuriem attiecas Dublinas III regula, papildus šīs regulas noteikumiem un neskarot tos.
- 68 No tā tomēr nevar secināt, ka, izskatot prasību, ko starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar Direktīvas 2013/32 46. panta 1. punktu ir iesniedzis par lēmumu, kurā tā starptautiskās aizsardzības pieteikums ir uzskatīts par nepamatotu, dalībvalsts kompetentajai tiesai pēc savas ierosmes ir jāpārbauda, vai pareizi ir piemēroti Dublinas III regulā paredzētie kritēriji un mehānismi tās dalībvalsts noteikšanai, kas ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu.
- 69 Pirmkārt, no Direktīvas 2013/32 53. apsvēruma skaidri izriet, ka to nav paredzēts piemērot procedūrām starp dalībvalstīm, ko reglamentē Dublinas III regula.

- 70 Otrkārt, Dublinas III regulas 2. panta d) punktā ir noteikts, ka šajā regulā “starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšana” ir “jebkura pārbaude, lēmums vai nolēmums, ko attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikumu izdara vai pieņem kompetentās iestādes saskaņā ar Direktīvu [2013/32] un Direktīvu [2011/95], izņemot procedūras atbildīgās dalībvalsts noteikšanai saskaņā ar [minēto] regulu”.
- 71 No tā izriet, kā ģenerālvokāts to ir uzsvēris secinājumā 38. punktā, ka valsts tiesai, kurā ir celta prasība pret lēmumu, kas ir pieņemts starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas procedūras beigās, kura ir definēta šajā tiesību normā, nav pēc savas ierosmes jāpārbauda, vai atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūra atbilstoši Dublinas III regulai ir piemērota pareizi.
- 72 Ņemot vērā iepriekš paustos apsvērumus, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punkts ir interpretējams tādējādi, ka, izskatot prasību, ko starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs ir cēlis pret lēmumu, kurā viņa starptautiskās aizsardzības pieteikums ir uzskatīts par nepamatotu, dalībvalsts kompetentajai tiesai nav pienākuma pēc savas ierosmes pārbaudīt, vai ir pareizi piemēroti Dublinas III regulā paredzētie kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par minētā pieteikuma izskatīšanu.

Par ceturto, piekto un septīto jautājumu

- 73 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa norāda, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs, par kuru ir runa pamatlietā, sevi vienkārši uzskata par “kristieti”, neidentificējot sevi tomēr kā kādas tradicionālas reliģiskās kopienas locekli, un ka viņš nav iesniedzis ne pierādījumus, ne sniedzis paziņojumus, kas ļautu noskaidrot, vai un kā viņš praktizē savu reliģiju. Tā arī norāda, ka nav īsti skaidrs, vai pieteikuma iesniedzēja pārliecība prasa veikt darbības publiskajā sfērā un vai ar pieteikuma iesniedzēja paziņojumiem pietiek, lai konkrētu pārliecību uzskatītu par reliģiju Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Tikai, ņemot vērā ar kristīgo reliģiju saistītus publiskus elementus, vajātājs varētu izveidot saikni starp starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju un šo reliģiju.
- 74 Iesniedzējtiesa arī norāda, ka Direktīvas 2013/32 32. panta 2. punkts, kas aplūkots kopā ar tās 31. panta 8. punkta e) apakšpunktu, ļauj noraidīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu kā acīmredzami nepamatotu, ja ir izpildīti šajās tiesību normās paredzētie nosacījumi. Tā tomēr uzskata, ka tas, ka nav paskaidroti atbilstošie apstākļi, kas starptautiskās aizsardzības pieteikumu liek uzskatīt par acīmredzami nepamatotu, nevar būt administratīvās iestādes nepietiekamas procesuālās rīcības rezultāts.
- 75 Tomēr šajā gadījumā elementi, kas ļauj pierādīt elementus, kuri veido “reliģijas” jēdzienu Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, ir saistīti ar tiesībām uz privātās dzīves aizsardzību. Tiesa esot izslēgusi, ka starptautiskās aizsardzības pieteikumu ietvaros var pieprasīt pierādījumus par dažiem ar privāto dzīvi saistītiem aspektiem. Tādējādi esot jāprecizē, vai, izskatot pieteikumu, ir likumīgi izjautāt pieteikuma iesniedzēju par viņa pārliecības paušanu vai par viņa uzvedību saistībā ar reliģiju, ar ko ir pamatots viņa starptautiskās aizsardzības pieteikums.
- 76 Šajos apstākļos ir jāuzskata, ka ar ceturto, piekto un septīto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam, kas sava pieteikuma pamatojumam atsaucas uz vajāšanas risku ar reliģiju saistītu iemeslu dēļ, lai pamatotu savus apgalvojumus par reliģisko pārliecību, ir jāsniedz paziņojumi vai jāiesniedz dokumenti, kuri attiecas uz visiem šajā tiesību normā paredzētā “reliģijas” jēdziena elementiem.

- 77 Saskaņā ar Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta b) apakšpunktu, “novērtējot vajāšanas iemeslus, dalībvalstis ņem vērā šo: [...] reliģijas jēdziens jo īpaši ietver teisma, neteisma un ateisma uzskatu esamību, piedalīšanos vai nepiedalīšanos oficiālos privātos vai publiskos dievkalpojumos vienatnē vai kopā ar citiem, citas reliģiskas darbības vai uzskatu izteikšanu vai arī personīgu vai grupas uzvedību, kuras pamatā ir vai kuru izraisa jebkāda reliģiska ticība”.
- 78 Tiesai, runājot par Direktīvas 2004/83 interpretāciju, jau ir bijusi iespēja uzsvērt, ka šajā tiesību normā ir sniegta plaša “reliģijas” jēdziena definīcija, kas ietver visus to veidojošos elementus, gan publiskus, gan privātus, gan kolektīvus, gan individuālus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 5. septembris, Y un Z, C-71/11 un C-99/11, EU:C:2012:518, 63. punkts).
- 79 Šajā ziņā no šīs tiesību normas teksta un it īpaši no frāzes “jo īpaši” izmantošanas skaidri izriet, ka tajā ietvertajā “reliģijas” jēdziena definīcijā ir sniegts tikai neizsmeļošs to elementu uzskatījums, kas var raksturot šo jēdzienu starptautiskās aizsardzības pieteikuma kontekstā, kurš ir pamatots ar bailēm no vajāšanas reliģijas dēļ.
- 80 Kā tas izriet no šīs definīcijas, “reliģijas” jēdziens ietver, pirmkārt, teisma, neteisma vai ateisma uzskatu esamību, kas, ņemot vērā izmantoto terminu vispārējo raksturu, norāda, ka tas attiecas gan uz “tradicionālajam” reliģijām, gan uz citu pārliecību, un, otrkārt, piedalīšanos vai nepiedalīšanos dievkalpojumos vienatnē vai kopā ar citiem, kas nozīmē, ka piederības reliģiskai kopienai neesamība pati par sevi nav noteicoša šī jēdziena vērtējumā.
- 81 Turklāt, runājot par “reliģijas” jēdzienu, kas ir paredzēts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 10. pantā, kurš, kā tas izriet no Direktīvas 2011/95 16. apsvēruma, ir jāņem vērā, arī interpretējot šo direktīvu, Tiesa uzsvēra šī jēdziena plašo izpratni, kas var ietvert gan *forum internum*, proti, uzskatu esamību, gan *forum externum*, proti, reliģiskas ticības publisku paušanu, jo reliģija var izpausties gan vienā, gan otrā formā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 29. maijs, *Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen* u.c., C-426/16, EU:C:2018:335, 44. punkts, kā arī 2018. gada 10. jūlijs, *Jehovan todistajat*, C-25/17, EU:C:2018:551, 47. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 82 Ņemot vērā šos elementus, starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam, kas atsauca uz vajāšanas draudiem ar reliģiju saistītu iemeslu dēļ, nevar prasīt, lai nolūkā pierādīt savu reliģisko pārliecību viņš sniedz paziņojumus vai iesniedz dokumentus par katru no elementiem, uz kuriem attiecas Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta b) apakšpunkts.
- 83 Kā ģenerālvokāts to ir norādījis arī secinājumā 43. un 44. punktā, darbības, ko, pieteikuma iesniedzējam atgriežoties savā izcelsmes valstī, pret šo pieteikuma iesniedzēju varētu veikt šīs valsts iestādes ar reliģiju saistītu iemeslu dēļ, ir jānovērtē atkarībā no to smaguma. Tādējādi atbilstoši šim kritērijam tās var tikt kvalificētas kā “vajāšana”, un nav vajadzīgs, lai tās apdraudētu katru no reliģijas jēdziena elementiem.
- 84 Tomēr ir svarīgi, ka pieteikuma iesniedzējs pienācīgi pamato savus apgalvojumus par viņa iespējamo pāriešanu citā reliģijā, jo paziņojumi par reliģisko pārliecību vai piederību kādai reliģiskai kopienai vien ir tikai Direktīvas 2011/95 4. pantā paredzētā faktu un apstākļu pārbaudes procesa sākuma punkts (pēc analogijas skat. spriedumus, 2014. gada 2. decembris, A u.c., no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 49. punkts, kā arī 2018. gada 25. janvāris, F, C-473/16, EU:C:2018:36, 28. punkts).
- 85 Šajā ziņā no šīs direktīvas 4. panta 1. punkta izriet, ka dalībvalstis var uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējam pēc iespējas ātrāk ir jāiesniedz visi elementi, kas ir vajadzīgi, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, A u.c., no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 50. punkts).

- 86 Ja daži starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja paziņojumu aspekti nav pamatoti ar dokumentāriem vai citiem pierādījumiem, kompetentās iestādes, veicot pārbaudes saskaņā ar minētās direktīvas 4. pantu, šos aspektus var ņemt vērā tikai tad, ja ir izpildīti šīs pašas direktīvas 4. panta 5. punkta a)–e) apakšpunktā noteiktie kumulatīvie nosacījumi.
- 87 Šo nosacījumu vidū it īpaši ir tas, ka pieteikuma iesniedzēja paziņojumi tiek uzskatīti par saskaņotiem un ticamiem un ka tie nav pretrunā specifiskai un vispārējai informācijai, kas ir pieejama par pieteikuma iesniedzēja lietu, kā arī apstākļi, ka ir konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. janvāris, F, C-473/16, EU:C:2018:36, 33. punkts). Kompetentajai iestādei attiecīgā gadījumā ir jāņem vērā arī paskaidrojumi, kas sniegti saistībā ar pierādījumu neesamību un pieteikuma iesniedzēja vispārēju uzticamību (spriedums, 2018. gada 25. janvāris, F, C-473/16, EU:C:2018:36, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 88 Kā ģenerālvokāts to ir uzsvēris secinājumu 47. punktā, izskatot starptautiskās aizsardzības pieteikumus, kas ir pamatoti ar bailēm no vajāšanas reliģisku iemeslu dēļ, papildus pieteikuma iesniedzēja individuālajam statusam un personiskajai situācijai it īpaši ir jāņem vērā viņa reliģiskā pārliecība un apstākļi, kādos tā ir iegūta, veids, kādā viņš saprot un praktizē savu ticību vai savu ateismu, viņa attiecības ar tās reliģijas doktrīnu, rituāliem vai preskriptīvajiem aspektiem, kurai, kā viņš apgalvo, viņš pieder vai no kuras viņš vēlas attālināties, viņa iespējamā loma savas ticības nodošanā vai arī reliģisko faktoru un identitātes, etnisko vai dzimuma faktoru kombinācija.
- 89 Visbeidzot, runājot par iesniedzējtiesas šaubām saistībā ar iespēju starptautiskās aizsardzības pieteikumu ietvaros sniegt pierādījumus par dažiem ar privāto dzīvi saistītiem aspektiem, ir jānorāda, ka, lai gan 2014. gada 2. decembra spriedumā A u.c. (no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406) Tiesa, protams, uzskatīja, ka veidam, kādā kompetentās iestādes novērtē paziņojumus un dokumentārus vai citus pierādījumus, kas ir iesniegti šādu pieteikumu pamatojumam, ir jāatbilst tiesībām uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, minētais spriedums konkrēti attiecās uz detalizētu iztaujāšanu par pieteikuma iesniedzēja dzimumdzīvi, kas īpaši ir saistīta ar indivīda privāto dzīvi. Iesniedzējtiesa tomēr nekādā ziņā pamatlietā nenorāda uz analogiskiem apsvērumiem.
- 90 Ņemot vērā iepriekš paustos apsvērumus, uz ceturto, piekto un septīto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam, kas sava pieteikuma pamatojumam atsaucas uz vajāšanas draudiem ar reliģiju saistītu iemeslu dēļ, lai pamatotu savus apgalvojumus par savu reliģisko ticību, nav jāsniedz paziņojumi vai jāiesniedz dokumenti, kuri attiecas uz visiem šajā tiesību normā paredzētā “reliģijas” jēdziena elementiem. Pieteikuma iesniedzējam tomēr ir ticami jāpamato minētie apgalvojumi, iesniedzot elementus, kas kompetentajai iestādei ļauj pārliecināties par to patiesumu.

Par sesto jautājumu

- 91 Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar tai iesniegto informāciju Irānā “islāma likumā par apostāzi” (likums par atteikšanos no ticības) ir paredzēts nāvessods par Irānas valstspiederīgo reliģiskās piederības maiņu kā prozelitismu, “naidīgumu pret Dievu” un “apvainojumu pravietim”. Tā piebilst, ka, pat ja šādi tiesību akti konkrēti neparedz kristīgo reliģiju, personas, kas Irānā ir pārgājušas kristīgajā ticībā, ir tikušas sodītas ar viena gada brīvības atņemšanas sodiem un divu gadu aizliegumu pamest valsts teritoriju. Pamatlietā *B. Fathi* iesniegtais starptautiskās aizsardzības pieteikums esot pamatots ar vajāšanu, kas pret viņu ir bijusi vērsta šādas pāriešanas kristīgajā ticībā dēļ.
- 92 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka ar sesto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2011/95 9. panta 1. un 2. punkts ir interpretējami tādējādi, ka tādu darbību aizliegums – tā neievērošanas gadījumā saņemot nāvessodu vai brīvības atņemšanas sodu –, kas ir pretrunā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsts reliģijai, var būt “vajāšanas darbība” šī panta izpratnē.

- 93 Saskaņā ar Direktīvas 2011/95 9. panta 1. punktu, lai darbību uzskatītu par “vajāšanas darbību” Ženēvas konvencijas 1. panta A daļas izpratnē, tai ir jābūt pietiekami smagai tās rakstura vai biežuma dēļ, lai tā veidotu cilvēka pamattiesību smagu pārkāpumu, it īpaši tādu tiesību pārkāpumu, no kuru aizsardzības nevar atkāpties saskaņā ar ECPAK 15. panta 2. punktu, vai ir jābūt vairāku pasākumu, tostarp cilvēktiesību pārkāpumu, akumulācijai, kas ir pietiekami smagi, lai ietekmētu individu līdīgā veidā. Saskaņā ar šīs direktīvas 9. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu “vajāšanas darbības” šī panta 1. punkta izpratnē var notikt kā “tiesiski, administratīvi, policijas un/vai tiesu iestāžu pasākumi, kas paši par sevi ir diskriminējoši vai kas tiek īstenoti diskriminējošā veidā” un kā “apsūdzība vai sods, kas ir nesamērīgs vai diskriminējošs”.
- 94 Kā to ir norādījusi Tiesa, no minētās direktīvas 9. panta 1. punkta izriet, ka, lai attiecīgās darbības varētu uzskatīt par vajāšanu, ir vajadzīga reliģijas brīvības “smaga pārkāpuma” esamība, kas būtiski ietekmē attiecīgo personu (spriedums, 2012. gada 5. septembris, Y un Z, C-71/11 un C-99/11, EU:C:2012:518, 59. punkts).
- 95 Šī prasība ir izpildīta tad, ja pastāv reāls risks, ka kāds no šīs pašas direktīvas 6. pantā paredzētajiem dalībniekiem pret starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju šīs brīvības īstenošanas savā izcelsmes valstī dēļ var īstenot vajāšanu vai piemērot necilvēcīgu vai degradējošu attieksmi vai sodus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 5. septembris, Y un Z, C-71/11 un C-99/11, EU:C:2012:518, 67. punkts).
- 96 Šajā gadījumā ir jāuzskata – tas, ka tādā tiesiskajā regulējumā kā pamatlietā aplūkotais likums par apostāzi kā sods ir paredzēts nāvessods vai brīvības atņemšanas sods, pats par sevi var būt “vajāšanas darbība” Direktīvas 2011/95 9. panta 1. punkta izpratnē ar nosacījumu, ka izcelsmes valstī, kurā ir pieņemti šādi tiesību akti, šāds sods faktiski tiek piemērots (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 7. novembris, X u.c., no C-199/12 līdz C-201/12, EU:C:2013:720, 56. punkts).
- 97 Šāds sods ir nesamērīgs vai diskriminējošs sods šīs direktīvas 9. panta 2. punkta c) apakšpunkta izpratnē (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 7. novembris, X u.c., no C-199/12 līdz C-201/12, EU:C:2013:720, 57. punkts).
- 98 Kā ģenerālvokāts to būtībā ir norādījis secinājumu 61. punktā, lietās, kuras attiecas uz kriminālatbildības noteikšanu par darbībām, kas saistītas ar reliģijas brīvības īstenošanu, to dalībvalstu iestādēm, kuru kompetencē ir izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumus, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja paziņojumiem un viņa iespējami iesniegtajiem dokumentiem vai jebkuru no ticamiem avotiem iegūtu informāciju, ir jānosaka, vai šī pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstī šajos tiesību aktos paredzētais nāvessods vai brīvības atņemšanas sods faktiski tiek piemērots. Ņemot vērā šo informāciju, valsts iestādēm ir jāizlemj, vai ir uzskatāms, ka pieteikuma iesniedzējs faktiski pamatoti baidās no tā, ka, atgriežoties savā izcelsmes valstī, viņš tiks vajāts (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 7. novembris, X u.c., no C-199/12 līdz C-201/12, EU:C:2013:720, 59. un 60. punkts).
- 99 Iesniedzējtiesas izvirzītajam jautājumam, vai aizliegums, par kura neievērošanu ir noteikta kriminālatbildība, izcelsmes valstī tiek uzskatīts par vajadzīgu, lai saglabātu sabiedrisko kārtību vai aizsargātu citu personu tiesības un brīvības, nav nozīmes. Izskatot pieteikumu par bēgļa statusa piešķiršanu, kompetentajai iestādei ir jānoskaidro, vai pastāv pamatotas bailes no vajāšanas Direktīvā 2011/95 paredzētajā izpratnē, un nav nozīmes, vai tās izcelsmes valsts pasākums, kurā rodas vajāšanas draudi, ir vai nav saistīts ar sabiedriskās kārtības vai šīs valsts tiesību un brīvību jēdzieniem.
- 100 Runājot par Hartas 10. un 18. pantu, ko arī ir minējusi iesniedzējtiesa, pietiek norādīt, ka saistībā ar atbildi, kas ir sniedzama uz šo prejudiciālo jautājumu, šīs tiesību normas nesniedz konkrētu papildu informāciju.

101 Ņemot vērā iepriekš paustos apsvērumus, uz sesto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 9. panta 1. un 2. punkts ir interpretējami tādējādi, ka tādu darbību aizliegums – tā neievērošanas gadījumā saņemot nāvessodu vai brīvības atņemšanas sodu –, kas ir pretrunā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsts reliģijai, var būt “vajāšanas darbība” šī panta izpratnē, ciktāl šis aizliegums faktiski ir saistīts ar šādiem sodiem, kurus piemēro šīs valsts iestādes, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

102 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, 3. panta 1. punkts tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā ir interpretējams tādējādi, ka tas pieļauj, ka dalībvalsts iestādes pēc būtības izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumu šīs regulas 2. panta d) punkta izpratnē, ja nav pieņemts tiešs šo iestāžu lēmums, ar ko, pamatojoties uz minētajā regulā paredzētajiem kritērijiem, ir noteikts, ka atbildība par šādas izskatīšanas veikšanu bija šai dalībvalstij.
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai 46. panta 3. punkts tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā ir interpretējams tādējādi, ka, izskatot prasību, ko starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs ir cēlis pret lēmumu, kurā viņa starptautiskās aizsardzības pieteikums ir uzskatīts par nepamatotu, dalībvalsts kompetentajai tiesai nav pienākuma pēc savas ierosmes pārbaudīt, vai ir pareizi piemēroti Regulā Nr. 604/2013 paredzētie kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par minētā pieteikuma izskatīšanu.
- 3) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu 10. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam, kas sava pieteikuma pamatojumam atsaucas uz vajāšanas draudiem ar reliģiju saistītu iemeslu dēļ, lai pamatotu savus apgalvojumus par savu reliģisko ticību, nav jāsniedz paziņojumi vai jāiesniedz dokumenti, kuri attiecas uz visiem šajā tiesību normā paredzētā “reliģijas” jēdziena elementiem. Pieteikuma iesniedzējam tomēr ir ticami jāpamato minētie apgalvojumi, iesniedzot elementus, kas kompetentajai iestādei ļauj pārliecināties par to patiesumu.
- 4) Direktīvas 2011/95 9. panta 1. un 2. punkts ir interpretējami tādējādi, ka tādu darbību aizliegums – tā neievērošanas gadījumā saņemot nāvessodu vai brīvības atņemšanas sodu –, kas ir pretrunā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsts reliģijai, var būt “vajāšanas darbība” šī panta izpratnē, ciktāl šis aizliegums faktiski ir saistīts ar šādiem sodiem, kurus piemēro šīs valsts iestādes, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

[Paraksti]